

I følge Dagbladets referat fra Hørsenssaken i no 99 tirsdag 29 april har forvalteren ved Ilebu konsentrasjonsleir møtt som vitne, jeg siterer her bladets referat:

Forvalter Halvorsen på Ilebu forteller i sitt vitneprov at maten på Ilebu var meget dårlig den første tiden. Det var svært vanskelig å skaffe matselv fra de store firmaene, og vi måtte av og til kjøre potetlass til Ilebu om natten for ikke å risikere at folk på Røa skulle bli rasende over at slike forsyninger gikk til Ilebu. Det var jo nesten ikke poteter å opdrive i byen. Jeg hadde ingen ordre enn å gjøre det best mulige, sier forvalter Halvorsen til slutt det var ingen ordre om at vi skulle sulte fangerne.

Så vidt forvalter Halvorsen.

Unnertegnede betenker seg ikke ett øyeblikk på at stemple forvalter Halvorsens prov som bevisst usann fra ende til annen.

Jeg kom først inn på Ilebu den 18 juni 45, etter noen dager kom jeg med i den såkaldte potetskrellegjeng der bestod av gamle delvis syke fanger. To dager i uken var vi på kjøkkenet og skrellte poteter til fiskelapskausen torsdag og "kjøttlapskausen" søndag. Fangerne hadde levert sine rasjoneringskort, også kjøttkort. Men "kjøttlapskausen" bestod av poteter, vand og Corned beaf, det siste stoffet kunne godt påvises ved kemisk analyse. Hver porsjon var en halv liter, dertil en skvett makaronivelling, kokt på skummet melk og noe makaroni av krigsvare som fandtes på leirens lager.

De øvrige dager arbeidet potetgjengen i potetkjelleren i yttre leir. Det var en stor kjeller gravet inn i bakken, her var det masser av poteter fra året før, men de lå der med lange lyse groer og råttnet. Dertil var der ikke lite kälrot i kjelleren som holdt på at lide ~~na~~ den samme sjebne. Vårt arbeide var å sortere ut det som var bedækket dervet unner lagringen, plukke groer og forsyne kjøkkenet med poteter for dagen. Hvem det var forvalteren i den tiden kjørte poteter til

Ilebu i Norge kan selv vite - det var ikke til fangerne i hvert fall. Disse fikk gamle poteter lang tid etter at de nye var kommet på markedet i Oslo. Så mangel poteter var der ikke, og fangerne visste at der også var andre matvarer i rikelig mengde i leirens lagre etter tyskerne overlot den til "demokratiet" Norge.

Der var ingen ordre om at fangerne skulle sultes, sier forvalteren. Men hvorfor ble det da gjort så systematisk som det ble? For det er et faktum at vi ble ^{sultet} på Ilebu. Og etter det som senere er blitt opplyst også i andre landsvikfengsler og leire i landet. Forelæ der på siden av den offisielle ordre herom en uoffisiell? Ja jeg bare spør. Vi som den tiden ble "forsørget" i "demokratiske" fengsler og leirer er ikke i tvil om svaret.

Der var nesten ikke poteter å opdrive i byen nei, men hva gjorde det, i potetkjelleren på Ilebu var det nokk av dem, så av den grunn var det ikke nødvendig å sulte fangebelegget.

Værre enn at rasjonerne var få og små, var det at maten som oftest var likefrem bedervet. Klipfisken var befengt med midd og oversådd med svarte soppflekker. Den var det som eksportører benevner "vrak" og som brukes som råstoff for gumm og limfabrikker. Men konstant sultne som vi var, måtte vi la det gå ned i magen om det bõt aldrig så meget imot. Og følgerne uteble heller ikke.

Der finnes ikke en eneste "landsvikfange" som er i tvil om at vi skulle sultes. Ett tilfelle jeg oplevde kan belyse forholdet: Potetgjengen var en ettermiddag på leikjøkkenet og rensset den første makrellen som kom til leiren. Omtrent alle la tilside en liten pakke med rogn og melke som skulle i avfallet. Ved arbeidets slutt ble alle fratatt sine pakker. Disse var bestemt til å kokes på rommet i brakka. Hvem der gav ordre hertil vet jeg ikke, men de fanger der hadde sitt faste arbeide på kjøkkenet hadde kun å utføre den, og leirens overkokk påså at det ble gjort, så selv fiskeslog var det for godt at vi fikk å stille sulten med. Var det da ikke meningen at

fangerne skulle sultes, det ble i hvertfall gjort med ukonvensjonell
suffisans og raffinement til langt på høsten i 45.

Min normale vekt er ca 85 kg. Den gikk under okupasjonen ned til
75, ved den første veining på Ilebu og etter at jeg kom på sykebrak-
ken, var den gått ned til 62½ kg.

Hvem var det som fikk godt av våre kjøttkort og de rasjoner vi til-
kom? Var der ikke Smørgosserne og de andre "gode" som gjorde tjeneste
som hyrder for oss villfarne får? Og brennevisakortene som heldigvis
ikke alle hadde, hvem nøt godt av drammene? Ja, her er mange spørsmål
men der kunne stilles flere.

Og hvilken nødvendighet var det som gjorde det påkrevd å kaste tuse-
ner av landets lovlydigste borgere i fengsel når de såkalte myndig-
innrømmer at der ikke kunne skaffes tilstrekkelig med mat til dem?

Enhvert spørsmål skal de som fikk dette istand til sin tid
får lov til å svare på, og det spørs da om undskyldninger blir god-
tatt. Hvordan alting er: Aktoratet, d v s Dorenfeldt har med nidkjer-
het tjent sine oppdragsgivere i hensikt å forvare disses elendige
prestisje, denne har slått betenkelige sprekker nu. Jeg tipper aktor
som nærmeste kandidat til komandørkorset.

Thorger Wiik.

Thorger Wiik
1945